

**Priporočila za preprečevanje prenosa
okužbe z virusom COVID-19 za izvajalce
patronažnega varstva, obravnave
paciente in družinske člane**

V vsakem primeru upoštevajte informacije, navodila in priporočila, objavljena na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) (<https://www.nijz.si/sl/koronavirus-2019-ncov>) in priporočila odgovornih v posamezni regiji oziroma akcijske načrte javnih zavodov, v okviru katerih je organizirano patronažno varstvo.

I. ORGANIZIRANJE IN DELOVANJE PATRONAŽNEGA VARSTVA

Ob pojavu epidemije se pričakujejo veliki pritiski na izvajalce patronažnega varstva v smislu povečanega obsega dela zaradi predčasnih odpustov hospitaliziranih pacientov; kadrovske prerazporeditve zaradi nujnih potreb znotraj zdravstvenih zavodov; osip kadra zaradi obolevnosti.

Zaradi vsega naštetega je treba patronažno dejavnost racionalno organizirati **v skladu s kadrovskimi, materialnimi in organizacijskimi viri.**

Delo se mora organizirati tako, da na isti dan ista medicinska sestra v patronažni dejavnosti ne bo izvajala preventivnih obravnav pri zdravih pacientih in kurativnih obravnav pri obolelih.

Določeni dnevi naj bodo namenjeni izvajanju preventivne dejavnosti, druge dni pa naj se izvaja kurativna dejavnost pri pacientih, ki nujno potrebujejo storitve zdravstvene nege. Če se v delovnih okoljih pokaže, da je lažje organizirati delo na način, **da določene medicinske sestre izvajajo preventivno, druge pa kurativno dejavnost**, se lahko izvajanje patronažne dejavnosti organizira tudi tako.

Pri organizaciji dela pa se je v vseh delovnih okoljih treba prilagajati epidemiološkim posebnostim lokalnega okolja in navodilom odgovornih.

PREVENTIVNA DEJAVNOST

- Ob razglasitvi epidemije se v patronažni dejavnosti v skladu z Odredbo o začasnih ukrepih za obvladovanje širjenja bolezni SARS-CoV-2 (Uradni list RS, št. 18/2020 z dne 11. 3. 2020) **prekine izvajanje preventivnih zdravstvenih storitev**, razen preventivnih zdravstvenih storitev, katerih opustitev bi lahko imela negativne posledice za zdravje pacienta.
- Od preventivnih obravnav se bodo v patronažnem varstvu izvajale preventivne obravnave **samo za otročnice in novorojenčke**, odpuščene iz porodnišnice,- do obdobja, ko še niso vključeni v preventivno obravnavo pri pediatru.
- Obvezno se opravljajo **vsi prvi patronažni obiski odpuščenih otročnic/novorojenčkov** (zaradi izrednih razmer se lahko izjemoma zgodi, da prve obravnave ne bo mogoče zagotoviti v 24 urah po odpustu).
- Vsi nadaljnji preventivni obiski otročnic in novorojenčkov se izvajajo **po strokovni presoji medicinske sestre** v patronažni dejavnosti glede na kriterije ranljivosti otročnice in/ali novorojenčka in/ali družine.
- V primeru, da se po strokovni presoji medicinske sestre v patronažni dejavnosti lahko zmanjša število preventivnih obiskov pri otročnicah in novorojenčkih, **se mora NUJNO vzpostaviti zdravstvenovzgojno svetovanje in pomoč otročnicam preko telekomunikacijskih naprav** (telefon, Viber, Skype, WhatsApp itd.)

KURATIVNA DEJAVNOST

- V času epidemije se izvajajo le najnujnejši kurativni patronažni obiski, katerih opustitev bi lahko imela izrazito negativne posledice za zdravje pacienta ali bi celo ogrozila njegovo življenje.
- **Frekvenca izvajanja nujnih kurativnih patronažnih obiskov** se prilagaja stopnji samooskrbe pacienta in virov pomoči, ki mu jih lahko nudi družina, v dogovoru z zdravnikom, ki je naročnik kurativnega patronažnega obiska in strokovni presoji medicinske sestre v patronažni dejavnosti.

II. IZVAJANJE PATRONAŽNIH OBISKOV NA DOMU

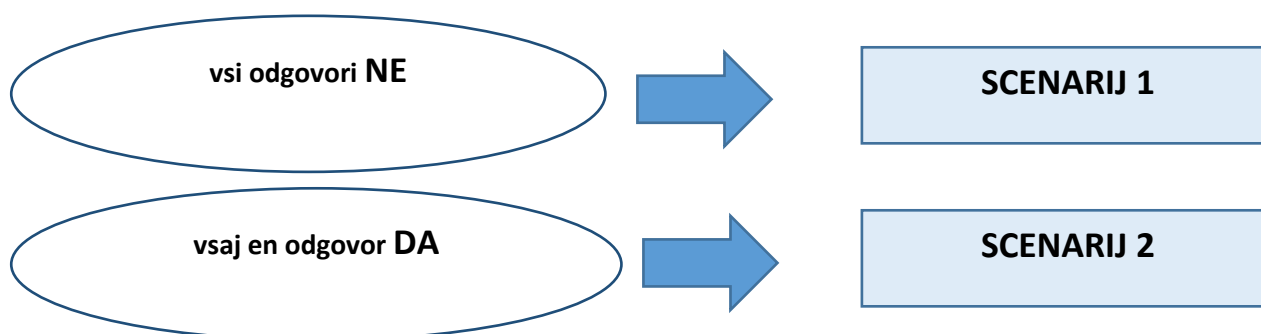
**Priporočila za preprečevanje prenosa
okužbe z virusom COVID-19 za izvajalce
patronažnega varstva, obravnave
paciente in družinske člane**

PREVERJANJE EPIDEMIOLOŠKE SITUACIJE IN ZDRAVSTVENEGA STANJA PACIENTA

Pred obiskom pacienta na domu medicinska sestra v patronažni dejavnosti obvezno po telefonu preveri epidemiološko situacijo v zvezi s COVID-19 pri pacientu ali družinskih članih s spodnjimi vprašanji:

1. Ali je bila pri vas ali pri katerem od družinskih članov **potrjena okužba s koronavirusom**?
2. Ali **sumite, da ste sami** ali je kateri družinski član **okužen s koronavirusom**?
3. Ali je v **vašem domačem okolju kdo** od družinskih članov **v samoizolaciji ali karanteni**?
4. Ali ste bili vi ali kdo od družinskih članov **v tesnem stiku z osebo s potrjeno okužbo s koronavirusom**?
5. Ali so se pri vas ali katerem od družinskih članov pojavili **morebitni znaki okužbe (povišana telesna temperatura, suh kašelj ali težko dihanje)**?

V skladu z odgovori se medicinska sestra v patronažni dejavnosti ravna po naslednjem algoritmu:

SCENARIJ 1:

PACIENTI IN DRUŽINSKI ČLANI BREZ TVEGANJA IN ZNAKOV ZA OKUŽBO

Obravnava pacienta poteka kot običajno in v skladu z obstoječimi standardi in strokovnimi normativi. Dosledno se upoštevajo standardni higienski ukrepi, ki jih izvajamo pri vsakem pacientu ne glede na obolenje:

- higiena rok (umivanje rok, razkuževanje rok, uporaba rokavic, tehnika nedotikanja in nega rok);
- uporaba osnovne osebne varovalne opreme in delovnih oblačil (razkuževanje rok, rokavice, predpasnik/zaščitni plašč, pri aktivnosti, kjer je možnost nastanka aerosola, uporabimo še masko in vizir);
- čiščenje in razkuževanje uporabljenih pripomočkov (patronažna torba, aparati za merjenje krvnega tlaka, avtomobili ...);
- čiščenje in razkuževanje površin in opreme v družinskem okolju, na katerih bo medicinska sestra v patronažni dejavnosti izvedla poseg/negovalno aktivnost (za zaščito lahko uporabi tudi podlogo/kompreso za enkratno uporabo);
- pravilno ravnanje z odpadki in transport infektivnih odpadkov;
- v primeru, da gre za kakršno koli drugo kolonizacijo/okužbo (večodporni mikroorganizmi), upošteva ukrepe kontaktne izolacije.

ODGOVORNOST PACIENTOV IN DRUŽINSKIH ČLANOV ZA OBVEŠČANJE O SPREMEMBAH

Medicinska sestra v patronažni dejavnosti ob vsakem obisku pacienta in družinske člane, ki so brez tveganj in znakov okužb (SCENARIJ 1), **opozori, da so v primeru spremenjene epidemiološke situacije v družini dolžni** (prehod na SCENARIJ 2) **pred naslednjim patronažnim obiskom obvestiti** medicinsko sestro v patronažni dejavnosti o nastali spremembi, da se bo lahko ustrezno zaščitila.

Priporočila za preprečevanje prenosa okužbe z virusom COVID-19 za izvajalce patronažnega varstva, obravnave paciente in družinske člane

SCENARIJ 2:

PACIENT ALI DRUŽINSKI ČLAN IMA SUM NA OKUŽBO, POTRJENO OKUŽBO ALI JE BIL V TESNEM STIKU Z OSEBO S POTRJENO OKUŽBO

Pred vstopom v stanovanje/hišo si mora medicinska sestra v patronažni dejavnosti **nadeti osebno varovalno opremo (OVO):**

- pred vstopom v stanovanje/hišo mora medicinska sestra v patronažni dejavnosti na varno mesto (avto, polica/stol pred stanovanjem/hišo) odložiti osebno obleko (plašč, jopič ...);
- ob vstopu v hišo si namesti zaščito za čevlje;
- nato si razkuži roke;
- namesti vodoodporen zaščitni plašč s stisnjenimi rokavi in kapuco/vodoodporni zaščitni plašč s stisnjenimi rokavi;
- namesti pokrivalo za lase;
- namesti zaščitno masko: maska IIR/ FFP2 ali FFP3, odvisno od invazivnosti posega (preveza rane/razjede, aspiracija, hranjenje pacienta z motnjami požiranja, izkašljevanje, osebna nega ...);
- namesti očala/masko z vizirjem, vizir;
- razkuži roke;
- natakne nitrilne rokavice.

Kirurško masko si namesti tudi **pacient in njegov družinski član**, če je njegova prisotnost nujno potrebna pri izvajanju aktivnosti in posegov zdravstvene nege. Sicer družinske člane že ob vstopu v domače okolje prosimo, da se umaknejo na razdaljo vsaj 1,5 m.

Po izstopu iz stanovanja/hiše si medicinska sestra v patronažni dejavnosti v skladu z navodili **odstrani OVO:**

- odstrani zaščito za čevlje,
- odstrani rokavice,
- razkuži roke,
- odstrani zaščitni plašč (stran od sebe, zavije navznoter),
- odstrani očala/vizir,
- razkuži roke,
- odstrani masko skupaj s pokrivalom za lase,
- razkuži roke.

OVO po uporabi odvrže v posebno vrečo, ki jo zaveže in z njo ravna v skladu z »Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastajajo pri izvajanju zdravstvene dejavnosti.«

V primeru, da medicinska sestra v istem stanovanju/hiši izvaja negovalne aktivnosti pri dveh ali več pacientih **s sumom na okužbo ali okuženim s COVID-19**, ni potrebna menjava kompletne varovalne opreme, zamenjati je treba samo zaščitne rokavice.

Več o OVO najdete na tej spletni povezavi:

https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/tehnicni_dokument_osebna_varovalna_oprema_splet.pdf

<https://www.nijz.si/sl/koronavirus-zdravstveni-delavci#ocena-kolicinskih-potreb-po-osebni-varovalni-opremi-za-obravnavo-sumov-in-potrjenih-primerov-okuzbe-z-novim-koronavirusom>

Prikaz pravilne uporabe osebne varovalne opreme za zdravstvene delavce najdete na:

Priporočila za preprečevanje prenosa okužbe z virusom COVID-19 za izvajalce patronažnega varstva, obravnavane paciente in družinske člane

<https://www.nijz.si/sl/koronavirus-zdravstveni-delavci#prikaz-pravilne-uporabe-osebne-varovalne-opreme-za-zdravstvene-delavce>

Priporočila za zdravstvene delavce po izpostavitvi COVID-19 najdete na:

https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/ukrepanje_zdravstvenih_delavcev_ob_izpostavitvi_covid_19_12_3_2020_.pdf

III. NAVODILA IN PRIPOROČILA ZA PACIENTE IN NJIHOVE DRUŽINSKE ČLANE

Pri izvajanju vseh patronažnih obiskov posebno pozornost usmerimo **zdravstveni vzgoji in poučevanju pacientov, družinskih članov in neformalnih oskrbovalcev** v smislu preprečevanja okužb.

PRIPOROČILA ZA PREPREČEVANJE OKUŽBE Z VIRUSOM COVID-19 V DOMAČEM OKOLJU

Pri preprečevanju okužbe z virusom COVID-19 je tako kot pri drugih nalezljivih boleznih, ki povzročajo okužbe dihal, priporočljivo upoštevati naslednje vsakodnevne preventivne ukrepe:

- Izogibamo se **tesnim stikom z ljudmi, ki kažejo znake nalezljive bolezni**.
- Ne dotikamo se **oči, nosu in ust**.
- V primeru, da zbolimo, **ostanemo doma**.
- Upoštevam **pravila higijene kašlja** (preden zakašljate/kihnete, si pokrijte usta in nos s papirnatim robčkom ali zakašljajte/kihnite v zgornji del rokava, papirnat robček po vsaki uporabi odvržemo v koš in si umijemo ali razkužimo roke).
- **Redno si umivamo roke** z milom in vodo (vsaj 40 do 60 sekund).
- **Izogibamo se zaprtih prostorov**, v katerih se zadržuje veliko število ljudi.
- Poskrbimo za **redno zračenje zaprtih prostorov**.

NAVODILA ZA PACIENTA IN/ALI DRUŽINSKEGA ČLANA S POTRJENO OKUŽBO S COVID-19 V DOMAČEM OKOLJU

Pacient in njegovi družinski člani naj z namenom preprečevanja širjenja virusa upoštevajo naslednja navodila:

- Dokler ne okrevate, ostanite doma v samoizolaciji.
- Ves čas samoizolacije se izogibajte stikom z drugimi ljudmi in ne sprejemajte obiskov.
- Večino časa preživite v drugi sobi kot ostali družinski člani, če je to le mogoče. Omejite stike z družinskimi člani (vzdržujte razdaljo najmanj 1,5 metra med sabo in ostalimi družinskimi člani).
- Redno prezračujte prostore, v katerih se zadržujete. Prezračite prostor za pet do deset minut večkrat na dan.
- Upoštevajte pravilno higijeno kašlja (preden zakašljate/kihnete, si pokrijte usta in nos s papirnatim robčkom ali zakašljajte/kihnite v zgornji del rokava). Papirnat robček po vsaki uporabi odvrzite v koš in si umijte roke
- Skrbno si umivajte roke z milom in vodo, po potrebi jih tudi razkužujte.
- Uporabljajte svoj jedilni/higienski pribor, perilo in brisače.
- Površine, vidno onesnažene z izločki iz dihal, očistite; prav tako redno čistite ostale površine. Uporabite čistila, ki jih imate doma.
- Uporabljene robčke in druge odpadke, onesnažene z izločki, vložimo v dvojno vrečo za smeti, pustimo v stanovanju/hiši 72 ur in nato odvržemo v mešane komunalne odpadke.
- Svoje perilo operite z običajnim pralnim praškom na vsaj 60 °C. V primeru poslabšanja stanja (poslabšanje kašlja z gnojnim izpljunkom, težko dihanje, pojav apatičnosti in zmedenosti ipd.) se po telefonu posvetujte z osebnim zdravnikom o nadaljnjih ukrepih.

Več informacij o novem koronavirusu na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje: <https://www.nijz.si/sl/pojav-novega-koronavirusa-2019-ncov>

**Priporočila za preprečevanje prenosa
okužbe z virusom COVID-19 za izvajalce
patronažnega varstva, obravnavane
paciente in družinske člane**